

Ett horribelt år

På latin finns ett gammalt talesätt "anno horribilis" som betyder "ett hemskt år." Vi känner igen ordet från engelskan i det ord som betyder "skräck" och i vårt eget ord "horribelt." Det är sant att vi har upplevt ett horribelt år som inneburit att vi tvingas stå inför en livssituation som vi inte kan kontrollera. Vi är i krig med en osynlig fiende som kan dölja sig bakom varje människa vi möter. Det är ett skräckscenario som nu är daglig verklighet. Vem är då fiende eller vän? Ingen vet och ingen kan vara ansvarig. Det är något som sprider sig själv. En kemisk molekyl som har bokstavsbezeichnung och en siffra på 19 är inte möjlig att möta ansikte mot ansikte. Däri ligger påfrestningen och för min egen del har jag tänkt på mina föräldrar som levde under andra världskrigets fem år med samma typ av påfrestning. Ovissheten och hotet som kan drabba det egna livet. Är det situationen av okontrollerbarhet som skapar oro och ångest? Frågan är varför vi måste ha den kontrollen för att leva. Det finns en bok där författaren framför sin övertygelse om att nutidsmänniskans stora projekt är att göra sig själv odödlig, att alla skall bli 150 – 200 år inom en snar framtid. Är det att leva lika med antal dagar i livet? För min del handlar livet om att förstå vad det är att vara människa. Vi upprepar oss och vi begår samma misstag för vi vill inte lära oss läxan. År 2020 var det år då lögnen om att "ensam är stark" krossades i längtan efter närhet och gemenskap. Det år då individualismen stod på topp när vi "socialt distanserade oss" från att vara ett flockdjur till att bli utdrivna i ensamhetens öken. Det var det år då vi frivilligt blev fångar i egna uppbyggda fångelsehålor. Insikten är ändå den att jorden inte kommer att gå under genom atombomber. Krig kan föras med hjälp av ett virus som förlamar ett samhälle som befinner sig i skräck. Ett tecken på det är medias tunnelseende där frågan mals på som ett mantra och gör oss blinda för alla andra perspektiv på livet. Det verkar som vi mentalt och andligen förstelnat i en form som är det perspektiv som media presenterar. Den stora faran nu är corona-tröttheten. Att vi stänger av och på nytt blir tonåringar som inte orkar med morsans tjat som vi har hört 1000 gånger förr. Kanske blir det "hemska året" en brytpunkt som får oss att välja en ny inriktning eller så blir det bara en parentes i vårt vanliga konsumtionsliv. "Anno mirabilis" det angenäma – behagliga året är ett annat uttryck. Ett år som handlar om att växa som människa och det har mänskligt lidande visat så många gånger förr, att när vi inser vår litenhet så finner vi livets storhet. Året 2020 var en stund av vårt liv som kanske har betytt en omvärdering om vad som är det värdefulla. En längtans låga kan ge oss insikter som kommer inifrån ett annat djup och förändra vår egen förståelse.

*Per-Arne Bengtsson, präst i Svenska kyrkan
epost: per-arne.bengtsson@svenskakyrkan.se*